

№ 16/1962.

STORA UTSKOTTETS betänkande № 16/1962 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunal beskattning i landskapet Åland (№ 16/1962) samt landstingsman Thor Alf Eliassons m.fl. lagmotion № 1/1962 och landstingsman Lennart Mattssons m.fl. lagmotion № 3/1962 om ändring av samma landskapslag.

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lag- och ekonomiutskottets betänkande № 8/1962, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Stora utskottet har behandlat ärendet och därvid, efter att i fråga om landskapsstyrelsens framställning såsom sakkunniga hava avhört lagberedningssekreteraren Rolf Sundman och skattedirektören Jorma Lindberg, beslutat omfatta det i lag- och ekonomiutskottets ovannämnda betänkande framställda förslaget beträffande landskapsstyrelsens framställning och landstingsman Eliassons m.fl. lagmotion utan ändringar eller tillägg.

Vad sedan ltn Lennart Mattssons m.fl. lagmotion angår får stora utskottet, som däröver såsom sakkunnig avhört landskapsagronomen Ernst Johansson, vördsamt framföra följande:

Att den nuvarande schematiska beskattningen av lantbruksfastigheter, som bygger på en beräknad nettoavkastning kompletterad med ett likaså uppskattat värde av det arbete den skattskyldige utför till förmån för lantbruksfastigheten (husbondelön) och hans familjemedlemmars enahanda arbete, är i behov av en totalrevision är allom bekant och erkänt. Till en sådan åtgärd syftar även det förslag Lantbruksskattekommittén uttalar i sitt betänkande. Med beaktande likväl av den mångfald principiella frågor, som i samband med beskattningssystemets helomläggning skola finna sin lösning, torde den bebadade skattereformen enligt stora utskottets (majoriteten, ordföranden Johansson, viceordföranden Mattsson samt ledamöterna Förbom, Boman, Öström och Kalman) förmenande ännu låta vänta på sig. Stora utskottet anser, i motsats till lag- och ekonomiutskottet, att frågeställningarna om den nuvarande beskattningens formens ändamålsenlighet bör lösas mot bakgrunden av gällande landskaps- och rikslagstiftning utan tidsutdräkt. Där föreliggande behov prövas, borde således lagändring genomföras. Ej heller torde en eventuell framtida strävan få inverka hindrande på ställningstagandet i detta nu.

Till frågorna av förenämnd art hör även bestämmelserna för husbonde-

lönens beräkning. Lag- och ekonomiutskottet har i sitt betänkande konstaterat att full enstämmighet rått beträffande införandet av de nu gällande grunderna för beräkningen av husbondelönen. Dock får här icke förglömmas att bestämmelserna utformades i den tron, att de skulle komma att motsvaras av den då under vardande varande rikslagstiftningen i ämnet, vilket senare dock icke visade sig vara fallet. Följden härav blev då den, att de åländska jordbrukarna på grund av den principiella åtskillnaden mellan skattehektar och verklig hektar kommo att påföras en högre husbondelön än i riket, vilket även lag- och ekonomiutskottet uttalar i sitt betänkande. Dock finner lag- och ekonomiutskottet, att tillämpningen av skattehektar som grund för jordbruksbeskattningen, alltså även beträffande husbondelönen, skulle giva ett rättvisare skattefördelningsresultat, än om den verkliga hektaren lades till grund för beskattningen. Det sistnämnda är likväl ett uttalande för framtiden, som icke får sammanblandas med de åtgärder motionärerna eftersträva. Tvärtom förutsätter den grundlagsskyddade likställighetsprincipen att envar medborgare och medborgargrupp i landet skall komma i åtnjutande av enahanda beskattningsvillkor, varför motionärerna redan på denna grund måste anses vara befogade att påyrka ändring av bestämmelserna rörande husbondelönens beräkning. Därtill torde i sammanhanget beaktas, att husbondelönen skall beskattas enligt värdet av utfört arbete och icke efter jordens avkastning. Arbetsmängden förutsättes i normala fall vara densamma för jord som jord.

Lag- och ekonomiutskottet har förutsatt möjlighet och förmåga hos landskapsstyrelsen att medelst reglerande av medelarbetsvärdet per skattehektar kunna i praktiken beakta de åländska jordbrukarnas rättmätiga intressen beträffande förenämnda likställighet. Ehuru en sådan åtgärd från landskapsstyrelsens sida i viss mån kunde tjäna samma ändamål som en lagändring, torde detta förfaringssätt likväl icke vare sig principiellt eller sakligt försvaras. Då den verkställande myndigheten under alla omständigheter är bunden av gällande lagbestämmelser, ankommer det på lagstiftaren att utforma stadgandena så, att de äro direkt tillämpliga. I föreliggande fall vore denna utjämnande strävan från landskapsstyrelsens sida icke ens helt möjlig att uppnå, därtill äro skattehektaren och den verkliga hektaren för ojämförbara. Dessutom gives inga garantier för att landskapsstyrelsen skulle följa det av lag- och ekonomiutskottet rekommenderade förfaringssättet.

Utskottets minoritet, ledamöterna Sundblom, Östling, Danielsson och Sundberg, har för sin del, och med stöd av samtliga uttalanden vid ärendets första behandling, funnit, att jordbrukets avkastning är be-

-3-

roende av markens bonitet. Om husbondelönen, som otvetydigt utgör den största delen av avkastningsresultatet, beräknas enligt arealen, kommer icke boniteringen att ens till närmelsevis bli den utjämnande faktor, som ursprungligen avsetts. Däremot kommer en betydande del av de goda lägenheternas skattskyldighet att överföras på de svagare. Minoriteten anser därför att motionen bör förkastas.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet, som därtill önskar uppmärksamgöra justeringsutskottet på ett i 7 § 1 mom.

5) punkten förekommande skrivfel, förty vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det på landskapsstyrelsens framställning samt lagmotionen № 1/1962 och lagmotionen № 3/1962 grundade lagförslaget sålydande:

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 4, 7, 11 och 19 §§ landskapslagen den 18 juli 1956 om kommunalbeskattning i landskapet Åland (20/56), 4 § sådan den lyder i landskapslagen den 20 juli 1960 (16/60), 7 § sådan den lyder i landskapslagen den 20 februari 1958 (5/58), 11 § sådan den lyder i landskapslagen den 12 juli 1961 (27/61) och 19 § sådan den lyder i landskapslagen den 23 april 1959 (12/59), såsom följer:

4 §.

(Likasom i lagmotionen № 3/1962).

7 §.

(Likasom i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

11 §.

(Likasom i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

19 §.

(Likasom i lagmotionen № 3/1962).

Denna landskapslag tillämpas första gången vid beskattningen av 1962 års inkomster.

Mariehamn, den 21 mars 1962.

På

-4-

stora utskottets vägnar:

Albin Johansson
ordförande../.. Erik Rask
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Albin Johansson, viceordföranden Gideon Mattsson samt ledamöterna Edvin Östling, Erik Sundberg, Uno Förbom, Sigurd Danielsson, Gustav Adolf Boman, Karl Sundblom, Uno Kalman och August Öström.